

Příloha IV/1

Recenze do Opus musicum 3/2001, autor M. Haase

Lenka Dohnalová

ESTETICKÉ MODELY EVROPSKÉ ELEKTROAKUSTICKÉ HUDBY

A

ELEKTROAKUSTICKÁ HUDBA V ČR

Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta,

Praha, 2001

stran 236, formát A5

přílohou je CD-R databáze české EAH (zahrnující více než 500 skladeb) je na vyžádání k dispozici na adrese dohnalova@email.cz

ISBN 80-7290-047-1

cena neuvedena

Až po neuvěřitelných pětatřiceti letech od vydání *Elektronické hudby* Vladimíra Lébly vychází u nás muzikologická publikace, která se na odpovídající úrovni, aktuálně a poučeně zabývá problematikou umělé elektroakustické hudby (EAH). Budiž hned na začátku konstatováno, že knížka Lenky Dohnalové *Estetické modely evropské elektroakustické hudby a elektroakustická hudba v České republice*, vydaná Univerzitou Karlovou v Praze vyniká v našich poměrech nejen vysokou profesionální úrovní, ale i mimořádnou informační hodnotou. Publikace, jejíž první část je doplněnou verzí vlastní disertační práce, přináší souhrnné základní informace o celé oblasti umělé EAH, v bohaté faktografické dokumentaci. Na základní text napsaný lakonicky přesným jazykem navazuje za každou kapitolou poznámkový aparát doplněný citáty pramenů ve vlastním překladu a aktuálními bibliografickými a internetovými odkazy na další faktografické zdroje. I když je publikace uspořádána přehledně, autorčině dynamickému pojetí by lépe slušela spíše než papír hypertextová multimediální podoba.

První část dvoudílné práce je zaměřena hudebně esteticky, v souhrnném pohledu a v modelové redukci představuje evropský kontext EAH, českému kontextu je věnována druhá, převážně faktografická část práce, založená na soupisu EA skladeb v operativní formě průběžně aktualizované databáze.

EAH je interdisciplinárním a internacionálním fenoménem, avšak v české muzikologii širší informace (nejen) o EAH dlouhodobě ze známých příčin chybí. I slovníková hesla i nově vydávané naučné publikace k němu odkazují jen mlhavě. Potřeba obsáhnout evropský myšlenkový obzor alespoň v základní modelové redukci a následně ho faktograficky sledovat do současnosti (2001) se proto v této souvislosti ukázala jako podmiňující.

Pro metodiku výběru základních estetických modelů, které jsou v obou částech práce užity, autorka zavádí u nás nezvyklou, avšak přesnou terminologii vytvořenou F. R. Moorem, teoretikem a tvůrcem hudebního software, produkci EAH typologicky rozlišující na *tradicionalistickou* (užívá autorem zažitou novou technologii k dosažení tradičních uměleckých cílů) a *revizionistickou* (nově definuje umělecké cíle v souvislosti s novými možnostmi, které technologie nabízí) s tím, že tato definice není a priori vázána na uměleckou hodnotu.

Následující kapitoly se zabývají ontologií díla, typologiemi tvůrčích strategií, terminologií, analýzou funkcí EAH a jejími styly.

Více než padesátiletá historie EAH je součástí hudební historie, i když spojenou s historií rozvoje zvukové techniky. V EAH, jevu tak jednoznačně hudebním, technické aspekty sice mají funkci podstatnou, avšak vždy závislou na prioritě umělecké ideje a uměleckého postoje. Je proto zřejmé, že dokumentované estetické modely EAH logicky a naprosto přirozeně musí tuto oblast přesahovat. Nejzřetelněji to vidíme na potrétech vybraných osobností EAH (Pierre Schaeffer, Karlheinz Stockhausen, Iannis Xenakis, Pierre Boulez), které vytvořily ke svému paradigmaticky chápanému dílu teoretickou paralelu a současně ovlivnily dobové umělecké proudy jejichž jsou součástí řadou obecně chápaných podnětů. Ty posléze daly impuls ke vzniku výzkumných institucí (např. IRCAM). Autorka ve zkratce představuje jejich myšlenkové zázemí překvapivě celistvě: U každé z osobností, jejichž výběr byl metodicky inspirován pracemi muzikologa A. Conena ve smyslu zásad T. S. Kuhna, jsou uvedeny osobní předpoklady, východiska teorie i tvorby, paradigma, klíčová slova a používaná terminologie i relevantní podněty a v závěru kapitoly seznam klíčových skladeb.

Ve druhé části je přehledně představena problematika EAH v České republice. Přináší dosud nejucelenější shrnutí faktografie a panorama estetických směřování s vyloučením apriorního, zejména ideologického hodnocení. Její těžiště proto přirozeně spočívá v objektivní faktografii a statistice. Podává přehled tvůrců EAH a jejich generačního rozložení, všímá si technologických determinací tvorby v EA studiích, zaznamenává klíčové zvraty v technologii a zkoumá jejich vliv na charakter tvorby, kvantitativně doložené rekapitulací produkce stálých studií v Čechách a na Moravě. Analytická kapitola se zabývá na příkladu vybrané skladby (Miroslav Hlaváč, Fontana cantans) tvůrčí poetikou i vlastní teorií českých autorů (zejména Zbyněk Vostřák a Alois Piňos).

Obsáhlou základní bibliografii v závěru práce doplňuje přehled aktuálních teoretických a estetických otázek, příloha zahrnuje stručné anglické resumé a obsáhlý, tematicky členěný seznam literatury. Součástí práce je CD-R databáze české EAH (obsahuje kolem 500 skladeb), kterou je možno dodat na vyžádání.

Miloš Haase